

A Pécsi Ítéltábla a dr. Marczingós László Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Marczingós László ügyvéd fél címe) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd fél címe 1) által képviselt **I.rendű alperes neve** (I. rendű alperes címe) I. rendű és a személyesen eljáró **II.rendű alperes neve** (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen szerződés semmisségének megállapítása iránt indított perében a Zalaegerszegi Törvényszék 2014. február 20. napján kelt, 6.P.20.321/2013/22. számú ítélete ellen a felperes által 24. és az I. rendű alperes által 25. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja, az elsőfokú ítéletben írt megállapításokat mellőzi, és a keresetet elutasítja.

Az I. rendű alperes elsőfokú eljárási illeték megfizetésére kötelezését mellőzi.

Az I. rendű alperesnek megítélt perköltségre vonatkozó részében az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 15 napon belül 127.000 (egyszázhuszonhétezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

A felperes fellebbezésére feljegyzett illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítette, hogy a felperes és a II. rendű alperes, mint adósok és az I. rendű alperes jogelődje, az E Zrt., mint hitelező 2007. június 15. napján közjegyzői okiratba foglalt kölcsön-, hitelkeret- és zálogszerződést kötöttek. Ennek keretében az I. rendű alperes jogelődje ingatlanvásárlási célú, deviza alapú kölcsönszerződésben kötelezettséget vállalt arra, hogy a szerződésben meghatározott feltételekkel az adósoknak 42.859 és 9.466 svájci frank összegű, az adott devizanemben nyilvántartott kölcsönt nyújt a B, I út 00. szám alatti ingatlanra alapított önálló zálogjog fedezete mellett. A felperes és az II. rendű alperes kötelezték magukat a kölcsön és a szerződés szerinti járulékok megfizetésére, egyben a kölcsönszerződés 1.1. pontjában tudomásul vették, hogy a bank a kölcsön összegéből a 42.859 svájci frank kölcsön esetében legfeljebb 5.795.000 forintnak, míg 9.466 svájci frank kölcsönnel legfeljebb 1.280.000 forintnak megfelelő (a banknak a folyósítás napjára jegyzett devizavételi árfolyamán átszámított) devizaösszeget folyósít.

A kölcsön futamidejét az előfinanszírozási időszakot követő naptól számított 20 évben, a kölcsön végső lejáratát 2028. május 15. napjában határozták meg. Feltüntették, hogy az előfinanszírozási időszakot követően a törlesztőrészek száma 240.

A kölcsönszerződés 3.6. pontja tartalmazta, hogy az adós az igénybe vett kölcsön összege után a folyósítás napját követően az előfinanszírozási időszak és a futamidő alatt a bank mindenkor hatályos hirdetményében meghatározott, a bank által kamatperiódusonként egyoldalúan változtatható mértékű ügyleti kamatot köteles fizetni.

A kölcsönszerződés 3.7. pontjában kikötötték, hogy az adós az igénybe vett kölcsön összege után a folyósítás időpontjától havonta, a bank által egyoldalúan változtatható mértékű kezelési költséget köteles fizetni.

A szerződés 3.8. pontja értelmében a hitelező a kölcsön ügyleti kamatlábát az egyes kamatperiódusok fordulónapján, a kezelési költség és egyéb, a hitel igénybevételével kapcsolatos díjak, jutalékok, költségek mértékét pedig bármikor, a pénzpiaci viszonyok változásától függően jogosult egyoldalúan, külön szerződésmódosítás nélkül megváltoztatni.

A szerződés 3.10. pontja rögzítette az induló teljes hiteldíjmutató mértékét, annak meghatározása a forintban teljesített fizetések alapján történt a 2007. június 15. napján érvényes, a hitelező által az adott devizanemre meghatározott és közzétett devizaárfolyamok figyelembevételével.

Megállapodtak abban, hogy a kölcsön törlesztő összege annak nyilvántartási devizanemében kerül meghatározásra, és az induló havi törlesztő összeg - a kölcsön teljes összegének igénybevételét feltételezve - a 42.859 svájci frank kölcsönnél 205,37 svájci frank, míg a 9.466 svájci frank kölcsön esetében 54,82 svájci frank, mely összeg módosulhat a kölcsön folyósításánál számított deviza kölcsönösszeg alapján, a folyósítási limit miatt. Rendelkeztek arról is, hogy az ügyleti kamat és a kezelési költség havonta esedékessé váló része együttesen képezi a havi törlesztőrészlet összegét.

A kölcsönszerződés 4.7.1. pontja úgy rendelkezett, hogy a fizetési kötelezettségét az adós legkésőbb a tartozás esedékességének napján érvényes, a hitelező által az adott devizanemre meghatározott és az üzletszabályzatban rögzítettek szerint közzétett devizaeladási árfolyamon köteles teljesíteni úgy, hogy a forint ellenérték legkésőbb az esedékesség napján, a kölcsönhöz kapcsolódó forint hiteleszámlási számlán rendelkezésre álljon. Kikötötték, hogy a bank az adós nyilvántartási devizanemben meghatározott fizetési kötelezettségeit az esedékesség napján, a szerződésben meghatározott árfolyamon átszámítja forintra, ezen összeggel megterheli a forint hiteleszámlási számlát, és ezzel egyidejűleg az adós devizatorlesztéseinek nyilvántartására szolgáló számlán jóváírja az adós által a fentiek szerint meghatározott módon teljesített fizetéseket.

A kölcsönszerződés kockázatfeltáró nyilatkozatot is tartalmazott. Az adósok a kölcsönszerződéssel együtt aláírták, hogy a kölcsön kockázatait megértették, és tudomásul vették; így tudomásuk van különösen azon árfolyamkockázatról, hogy az előfinanszírozási időszak és futamidő alatt a forintnak a svájci frankhoz viszonyított árfolyamának kedvezőtlen változása esetén a devizában megállapított törlesztőrészek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet.

A zálogszerződésben a felek az E javára a felperes tulajdonát képező ingatlanon önálló zálogjogot alapítottak.

A szerződés tartalmazta, hogy a szerződésekben nem szabályozott kérdésekben az üzletszabályzatra és az adott hiteltípusra közjegyzői okiratba foglaltak, valamint a Ptk. rendelkezései és a bankkölcsönökről szóló mindenkor hatályos jogszabályokban foglaltak az irányadóak. Kijelentették az adósok, hogy a szerződés aláírását megelőzően átnézték az üzletszabályzatot, és a bank felhívta a figyelmüket az általános szerződési feltételekre, így a szerződő felek részére hátrányos jogkövetkezményeket tartalmazó rendelkezésekre is. Rögzítették, hogy a bank mindenkor hatályos üzletszabályzatát, valamint hirdetményét kifejezetten a kölcsönjogviszony és az zálogjogviszony részévé teszik.

A közjegyzői okiratot az I. rendű alperes jogelődjének képviselőjében az annak együttes cégjegyzésére jogosult Füzes Sándor Róbert igazgatósági elnök és dr. **M V** igazgatósági tag által 2006. május 25. napján adott, szintén közjegyzői okiratba foglalt felhatalmazás alapján **D A** írta alá.

Az **E Zrt.** 2007 áprilisában hatályos lakossági hitelezési üzletszabályzata a 4.3.1. pontban azt tartalmazta, hogy a bank a hiteldíjat és az alkalmazott árfolyamokat a mindenkor érvényes és hatályos hirdetményében teszi közzé. Itt szerepelt az a kikötés is, hogy a bank jogosult a hitelszerződés hatálya alatt a hiteldíjat, illetve annak egyes elemeit az éven túli lejáratú állampapírok hozamának megváltozása, a tőke és pénzüpiaci kamatlábak megváltozása, a fogyasztói árindex változása, a jegybanki alapkamat módosulása, a lakáscélú állami kamattámogatások változása és/vagy megszűnése, a bankközi hitelkamatok vagy a bank forrásköltségeinek változása, a pénzüpiaci viszonyok változása, valamint a bank üzletpolitikájának változása közül bármelyiktől függően egyoldalúan módosítani. A bank a kölcsön ügyleti kamatlábát az egyes kamatperiódusok fordulónapján a kezelési költség és egyéb, a hitel igénybevételével kapcsolatos díjak, jutalékok, költségek mértékét pedig bármikor, a pénzüpiaci viszonyok változásától függően jogosult egyoldalúan, külön szerződésmódosítás nélkül megváltoztatni. A bank a kamatnak, a kezelési költségnek és az egyéb díjaknak, jutalékoknak az ügyfél számára kedvezőtlen változtatására kizárólag az alábbi feltételek valamelyikének beállta esetén jogosult: az éven túli lejáratú állampapírok hozamának emelkedése, a tőke- és pénzüpiaci kamatlábak emelkedése, a jegybanki alapkamat emelkedése, a bankközi hitelkamatok emelkedése, a hitelező forrásköltségeinek növekedése.

Az üzletszabályzat 4.3.2. pontja szerint amennyiben az ügyfél az előzőekben említett hirdetményben közölt módosítást nem fogadja el, úgy jogában áll a szerződést az egyedi szerződés rendelkezéseinek megfelelően, ilyen rendelkezés hiányában a módosításról küldött törlesztési értesítő ügyfél általi kézhezvételét követő 15 naptári napon belül azonnali hatállyal írásban felmondani a hitelszerződés alapján még fennálló teljes tartozásának megfizetése mellett. Ebben az esetben a változás az ügyfélre nem terjed ki.

A felperes módosított keresetében elsődlegesen a 2007. június 15. napján megkötött kölcsönszerződés és zálogszerződés semmisségének, eshetőlegesen a kölcsönszerződés részbeni - mégpedig a 3.6., a 3.7. és a 3.8. pontjában foglalt szerződési feltételeinek, valamint a lakossági hitelezési üzletszabályzat 4.3.1. pontjában írt kikötés érvénytelenségének megállapítását kérte a bíróságtól.

Arra hivatkozott, hogy a Hpt.47.§-ának (1) bekezdése együttes aláírási joggal rendelkező személyek eljárását követeli meg, míg a közjegyzői okiratba foglalt szerződést az I. rendű alperes jogelődjének képviselőjében csak egy személy írta alá, így az alakítás megsértésével kötött a szerződés, ezért az semmis.

A kölcsönszerződés egészének semmisségét eredményezi véleménye szerint az a körülmény, hogy a kölcsönszerződés nem rögzítette egyértelműen a kölcsön összegét.

Mivel az árfolyamrést a kölcsönszerződésben nem tüntették fel, ez a Hpt.213.§-ának (1) bekezdés c) pontja értelmében semmisséget eredményezett.

Kifogásolta azt is, hogy a törlesztőrészletek mértékét nem határozta meg a szerződés, ez is a kölcsönszerződés semmisségét jelenti.

Álláspontja szerint a zálogszerződés semmis, mert jogszabályba ütközik. Az Inyvtv.91.§-ának (2) bekezdése csak 2010-ben módosult olyképpen, hogy a kölcsön biztosítékaul zálogjog kerülhetett az ingatlan-nyilvántartásba. Ezt megelőzően erre mód nem volt.

A sérelmezett kikötések egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosítottak az I. rendű alperesnek, ugyanakkor részletes és egyértelmű oklistát nem tartalmaztak, ezért a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 2.§-ának d) pontja alapján tisztességtelenség miatt semmisek a felhívott kikötések.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy érvénytelen a felperes, az I. rendű alperes jogelődje és a II. rendű alperes által 2007. június 15. napján kötött kölcsönszerződés 1.1. pontjának az a kikötése, miszerint „a banknak a folyósítás napjára jegyzett devizavételi árfolyamán átszámított devizaösszeget folyósít”,

a 3.6. pontnak az ügyleti kamat,

míg a 3.7. pontnak a kezelési költség egyoldalúan változtatható mértékére való utalása, a 3.8. pontban írt az a kikötés, hogy „az adós tudomásul veszi, hogy a hitelező a kölcsön ügyleti kamatlábát az egyes kamatperiódusok fordulónapján a kezelési költség és egyéb, a hitel igénybevételével kapcsolatos díjak, jutalékok, költségek mértékét pedig bármikor a pénzügyi viszonyok változásától függően jogosult egyoldalúan - külön szerződésmódosítás nélkül - megváltoztatni”,

a 3.10. pontnak az a kikötése, hogy „a THM meghatározása a forintban teljesített fizetések alapján történt, a 2007. évi június hónap 15. napján érvényes, a hitelező által az adott devizanemre meghatározott és közzétett devizaárfolyamok figyelembevételével”,

a 4.7.1. pontnak az a kikötése, miszerint „az üzletszabályzatban rögzítettek szerint közzétett devizaeladási árfolyamon köteles teljesíteni”, valamint az I. rendű alperesi jogelődnek a fenti szerződés megkötésekor hatályban volt lakossági hitelezési üzletszabályzatának 4.3.1. pontjában írt azon kikötések, hogy „a bank jogosult a hitelszerződés hatálya alatt a hiteldíjat, illetve annak egyes elemeit az éven túli lejáratú állampapírok hozamának megváltozása, a tőke és pénzügyi kamatlábak megváltozása, a fogyasztói árindexek változása, a jegybanki alapkamat módosulása, a lakáscélú állami kamattámogatások változása és/vagy megszűnése, a bankközi hitelkamatok vagy a bank forrásköltségeinek változása, a pénzügyi viszonyok változása, valamint a bank üzletpolitikájának változása közül bármelyiktől függően egyoldalúan módosítani. A bank a kölcsön ügyleti kamatlábát az egyes kamatperiódusok fordulónapján a kezelési költség és egyéb, a hitel igénybevételével kapcsolatos díjak, jutalékok, költségek mértékét pedig bármikor a pénzügyi viszonyok változásától függően jogosult egyoldalúan - külön szerződésmódosítás nélkül - megváltoztatni. A bank a kamatnak, a kezelési költségnek és az egyéb díjaknak, jutalékoknak az ügyfél számára kedvezőtlen változtatására kizárólag az alábbi feltételek valamelyikének a beállta esetén jogosult: az éven túli lejáratú állampapírok hozamának emelkedése, a tőke- és pénzügyi kamatlábak emelkedése, a jegybanki alapkamat emelkedése, a bankközi hitelkamatok emelkedése, a hitelező forrásköltségeinek növekedése”.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 254.000 forint perköltséget. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg a Magyar Államnak 36.000 forint feljegyzett kereseti illetéket.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában idézte a Ptk.200.§-ának (2) bekezdését, 209.§-ának (1), (2) és (3) bekezdését, 209/A.§-ának (1) bekezdését, 217.§-ának (1) bekezdését, 221.§-ának (1) bekezdését, 222.§-át, 223.§-ának (1) bekezdését, 234.§-ának (1) bekezdését, 239.§-ának (2) bekezdését, 239/A.§-ának (1) bekezdését, 261.§-át, 269.§-ának (1) bekezdését, 522.§-ának (2) bekezdését, 523.§-ának (1) bekezdését, 685.§-ának *e)* pontját, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 47.§-ának (1) bekezdés *a)* pontját, 47.§-ának (2) bekezdését, 200/A.§-ának (1) és (2) bekezdését, 210.§-ának (1), (2) és (3) bekezdését, 212.§-ának (1), (2) bekezdését, 213.§-ának (1) bekezdés *a)-g)* pontjait, 234/A.§-ának (1) bekezdés *a)* pontját, 2. számú mellékletét, valamint a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 2.§-ának *d)* pontját.

A képvisellel kapcsolatos hivatkozást több szempontból is alaptalannak találta. Rámutatott arra, hogy a perbeli szerződést aláíró banki alkalmazott képviseleti joga közjegyzői okiratba foglalt

meghatalmazáson alapult. Ez pedig megfelelt a Ptk.222.§-ának és a BDT2009.2023. számú eseti döntésben közzétett jogelvnek is. Ezért téves volt az a felperesi hivatkozás, hogy az I. rendű alperes jogelődjének alkalmazottja önállóan ne írhatta volna alá a sérelmezett szerződést. Ezzel egyező álláspontra helyezkedett a Legfelsőbb Bíróság Gfv.IX.30.210/2004/7. számú ítéletében. Utalt arra is, hogy a Ptk.217.§-ának (1) bekezdése értelmében a képviseleti jog hiánya a Ptk.221.§-ának (1) bekezdése szerint orvosolható azzal, hogy az álképviselő eljárását a képviselt utólag jóváhagyja, ami akár ráutaló magatartással is történhet (BDT2008.1744.). Ráadásul a kölcsönszerződés megkötésekor olyan munkavállaló járt el az E részéről, akinek munkaköréhez tartozott a kölcsönszerződések megkötése, és akiről egyértelműen feltételezhető volt, hogy képviseleti joggal bír, ezért a látszaton alapuló képviselet feltételei is fennálltak (BH1994.96., BDT2007.1668.).

A kölcsönösszeget határozottnak tekintette a törvényszék, hiszen azt 42.959 svájci frankként és 9.466 svájci frankként határozta meg a szerződés, amiből 5.795.000 forintnak, illetve 1.280.000 forintnak megfelelő, a banknak a folyósítás napjára jegyzett devizavételi árfolyamán átszámított devizaösszeg folyósítását vállalta a bank azzal, hogy a kölcsön adós által igénybe vett devizaösszegét a bank a folyósítás napjára az általa jegyzett devizavételi árfolyamon forintra átváltja. Ez a törvényszék álláspontja szerint megfelelt a pontos meghatározás követelményének, hiszen rendezte, hogy miből mennyit és milyen árfolyamon fog kölcsönként felvenni a felperes. Utalt arra is, hogy a 6/2013. számú PJE határozat indokolásának 1. pontja szerint sem lehet pontosan meghatározni az összeget a kirovó és lerovó pénznem eltéréséből fakadóan.

A törvényszék véleménye szerint a kölcsönszerződés a törlesztőrészletek számát a 3.1. pontban, míg az induló havi törlesztőrészlet összegét és a törlesztési időpontokat a 4.1. pontban meghatározta azzal, hogy az összeg módosulhat a kölcsön folyósítása napján kiszámított deviza kölcsönösszeg alapján, a folyósítási limit miatt.

Elfogadta a felperes érvelését arra vonatkozóan, hogy az árfolyamrés a kölcsönszerződésben nem került feltüntetésre. Ennek hiánya a szerződés semmisségét eredményezi a Hpt.213.§-ának (1) bekezdés d) pontja szerint. A felperes azonban keresetében kizárólag a semmisség megállapítását kérte, a jogkövetkezmények levonását nem, aminek az ítélethozatalkor a Ptk.239/A.§-ának (1) bekezdése szerint nem volt eljárásjogi akadálya. Az árfolyamrés formális rögzítésének hiánya azonban nem eredményezheti a kölcsönszerződés egészének semmisségét a törvényszék ítélete értelmében, a 6/2013. számú PJE határozat 5. pontjára is figyelemmel, azaz a szerződést csak részlegesen találta érvénytelennek emiatt az 1.1., 3.10. és a 4.7.1. pontban. E kikötések nélkül, azok elhagyásával a szerződést teljesíthetőnek találta.

Az egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosító kikötéseket, így a 4.3.1. pontot és a 3.8. pontot, valamint a 3.6. és 3.7. pontokat tisztességtelen feltételeknek, emiatt semmis kikötéseknek minősítette a 2/2012. (XII.10.) PK vélemény 4. pontjára tekintettel, a Hpt.210.§-ának (3) és (4) bekezdésére is figyelemmel.

Ugyanakkor a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 2.§-ának d) pontja alapján támadott szerződési feltételek tisztességtelenségét nem találta megállapíthatónak (az üzletszabályzat 4.3.2. pontja), mert álláspontja szerint az ott rögzített oklista elemei a szerződés egyoldalú módosítását lehetővé tevő alapos oknak minősültek. Az üzletszabályzat az oklistát taxatív módon felsorolta, azok megfogalmazása egyértelmű és érthető volt. Ugyanakkor a 2/2012. (XII.10.) PK vélemény 6. pont d) pont szerinti arányosság, a g) pont szerinti szimmetria és az objektivitás elvét is sértették, ezért a 3.6. pontban és 3.7. pontban, valamint 4.3.1. pontban írt kikötéseket tisztességtelennek minősítette.

A zálogszerződés semmisségének megállapítása iránti keresetet alaptalannak ítélte a Ptk.269.§-ának (1) bekezdése szerint, mivel az önálló zálogjog az alapjogviszonytól függetlenített, vagyis a kölcsönszerződés semmissége nem eredményezheti a zálogszerződés semmisségét is egyúttal. Kimondta, hogy az a körülmény, miszerint a Ptk.261.§-ának (4) bekezdése, amely 2010. augusztus 14. napjától 2011. június 30. napjáig volt hatályban, a deviza alapú kölcsönszerződésből keletkező

hitelzői követelés biztosítására a természetes személy tulajdonában álló ingatlanon jelzálogjog alapítását tiltotta, a korábban kötött perbeli kölcsönszerződés érvényességét nem érintette.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes és az I. rendű alperes nyújtott be fellebbezést.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte a kereseti kérelmének megfelelően. Kifejezetten a Hpt.213.§-ának (1) bekezdés *c)* (a kölcsönszerződés semmis, ha nem tartalmazza a szerződéssel kapcsolatos összes költséget), *d)* (semmis, ha nem tartalmazza azon feltételeknek, illetőleg körülményeknek a részletes meghatározását, amelyek esetében megváltoztatható a hiteldíj) *e)* (semmis, ha nem tartalmazza a törlesztőrészletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat) pontjaira hivatkozott.

Ez utóbbi körben kifogásolta, hogy a kölcsönszerződés 4.3. pontja a kölcsön tőkeösszegének visszafizetését 3 részletben, konkrét összeg meghatározása nélkül, a következőképpen rendelte el: „az adós a havi törlesztő összeg megfizetésén túl az életbiztosítás feltételeihez igazodóan az alábbiakban meghatározott esedékességi időpontokban és mértékben tőketörlesztés megfizetésére is köteles: 2018. június 11. napján a kölcsön 15 %-ának megfelelő mértékű, 2023. június 11. napján a kölcsön 43 %-ának megfelelő mértékű, míg 2017. június 11. napján a kölcsön 42 %-ának 6 svájci frankkal csökkentett mértékű" összegében.

A Hpt.47.§ (1) bekezdés *b)* pontját is kiemelte, a szerződést aláíró személy képviseleti jogának hiányát alátámasztandó.

A jogi képviselőváltás után a felperes azt hangsúlyozta, hogy a felperes nem kapott megfelelő tájékoztatást a szerződéskötés előtt, ezért azzal a tartalommal, ahogy azt aláírták, a szerződés nem jött létre, mert nem a felek szerződését foglalták írásba. Másfelől a szerződést jóerkölcsbe ütközőnek állította. A felperes tényállítása szerint az egybehangzó akaratnyilvánítás csak a meghatározott forint kölcsönösszeg, az ügyleti kamat mértéke és a futamidő kapcsán állapítható meg. Az általános szerződési feltételek egyedileg meg nem tárgyalt részei nem válhattak a szerződés részévé, mivel a bank a Ptk.205/B.§-ának (1) bekezdése alapján köteles lett volna lehetővé tenni a felperes számára a tartalmának megismerését, amelyet elmulasztott.

Súlyos hibaként rótta fel az elsőfokú bíróság terhére, hogy a felek akaratát nem vizsgálta, és a „felperesi jogi képviselő rossz artikulációja” miatt nem derült ki, hogy mi volt a kölcsönszerződés egyedileg megtárgyalt része és mi nem volt az, nem derült ki, hogy milyen tartalommal volt az általános szerződési feltétel, és ebből mit foglalt az alperes kötelezően üzletszabályzatba, és a szerződés mely részében volt ügyleti akarata a felperesnek.

A másodfokú bíróság felhívása után a felperes a fellebbezését továbbra is fenntartotta abban a tekintetben, hogy a teljes szerződés létre nem jöttét kérte megállapítani, jogkövetkezményként az eredeti állapot helyreállítását kérte.

Továbbra is kifogásolta, hogy a nyilatkozási elv mögött húzódó akarati elvet figyelmen kívül hagyta a bíróság, ezért a tényállást nem tárta fel kellőképpen, ebből következően az elégtelen bizonyítékokból nem vont le okszerű következtetést.

Hangsúlyozta, hogy a törvényszék tájékoztatása a Pp.3.§-ának (3) bekezdésében írt követelményeknek nem felelt meg.

Ugyanakkor utalt arra, hogy az utóbb megszületett jogszabályok feleslegessé tették a DH1 törvény 3.§-ának (1) bekezdésében és a 4.§ (1) bekezdésében megjelölt feltételek tisztességtelenségére alapított jogvitákat.

A különmű árfolyamok alkalmazása miatt a szerződés semmisségét állította. Emellett kérte figyelembe venni, hogy a kölcsön összege nem meghatározott, az adósságot terhelő költségek kimutatása nem teljes körű, így a havonta teljesítendő törlesztő részletek összegszerűsége nem valós.

A szerződés részleges érvénytelensége esetére az elszámolás után - módosított nyilatkozata szerint - 3.000.570 forint megfizetését vállalta a szerződés hatályossá nyilvánításával.

Az I. rendű alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte, másodlagosan annak megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte.

Állította, hogy az alperes az egyoldalú szerződésmódosítás jogát jogszabállyal, a Hpt.210.§-ának (3) bekezdésével összhangban határozta meg olyan részletességgel, ahogy a jogalkotó szükségesnek és elégségesnek tartotta.

Állította továbbá, hogy a felperes keresete a kölcsönszerződés 3.6., 3.7. és 3.8. pontjainak részleges érvénytelenségének megállapítására irányult, a 4.3.1. pont tisztességtelenségét ezért alaptalanul állapította meg az elsőfokú bíróság.

Hangsúlyozta emellett, hogy a deviza vételi és eladási árfolyam különbözete az árfolyam eltérésből adódó többletterher, és a 41/1997. (III.5.) Korm. rendelet 11/B.§-ának (1) bekezdés a) pontjának a THM számítás megfelelő.

A felfüggesztés után újraindult eljárásban az alperes kifejtette, hogy az 1. számú kölcsönszerződés alapján a 2014. évi XL. törvény (az elszámolási törvény) szerint elszámolt az I. rendű alperes a felperessel. A 2. számú kölcsönszerződés pedig kedvezményes végtörlesztés útján megszűnt; arra vonatkozóan az I. rendű alperes elszámolást nem készített, mert a felperes azt nem kérte.

Továbbra is állította, hogy a teljes hiteldíjmutató meghatározásának módját jogszabály írja elő, annak vizsgálata fogalmilag kizárt.

Az árfolyammal kapcsolatos kockázatfeltárás hiányosságaira a felperes a perben nem hivatkozott, ezért az véleménye szerint a másodfokú eljárásban már nem vizsgálható.

Fenntartotta, hogy a szervezeti képviseletre vonatkozó szabály nem értelmezhető a szerződés alakiságára vonatkozó szabályként.

A kölcsönszerződések tartalmazták a törlesztőrészlet összegének meghatározását és valamennyi olyan képletet, amelynek alapján az esedékességi időkorai CHF árfolyam és kamatszint beillesztésével a törlesztőrészlet kiszámolható.

A devizahiteles perben, a 2014. évi XXXVIII. törvény alapján az I. rendű alperes által a Magyar Állam ellen indított perben, nem tudta sikerrel megdönteni a bank a közjegyzői okiratba foglalt egyedi szerződés 3.6., 3.7., 3.8., 4.3.2. és 4.3.3. pontjainak semmisségét. Az egyoldalú kamatemeléssel és árfolyamrésszel kapcsolatos kikötések pedig már nem képezhetik a per tárgyát a kogens jogszabály változására tekintettel. Az alperes elszámolt a felperessel 2015. február 1-jei fordulónappal 7.586,09 svájci frank összeget a felperes javára, így 2015. február 15-én 8.056.184 forint tőketartozása állt fenn a felperesnek. Azt a felperes nem kifogásolta, ezért a felülvizsgálat elszámolás után azt a továbbiakban vitássá már nem teheti.

Az I. rendű alperes fenntartotta a kölcsönszerződés 3.10. pontjának részleges érvénytelensége vonatkozásában a fellebbezését, mert állította, hogy a 41/1997. (III.5.) Korm. rendelet 11/B.§ (1) bekezdés a) pontja szerint határozta meg a teljes hiteldíjmutató mértékét. A Ptk.209.§-ának (6) bekezdése alapján annak tisztességtelenségének vizsgálata fogalmilag kizárt.

Megismételte, hogy a kockázatfeltárás nem megfelelő voltára a felperes a perben nem hivatkozott, ezért az a másodfokú eljárásban már nem hozható fel kifogásként. Érdemében pedig hangsúlyozta, hogy a kölcsönszerződések tartalmazták a kockázatfeltáró nyilatkozatot, a felperes azt aláírta. A kockázatfeltáró nyilatkozat világosan és érthetően került megfogalmazásra.

A fellebbező felek egymás fellebbezésére tett ellenkérelmükben, tartalma alapján, az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték.

A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Mind a felperes, mind a II. rendű alperes fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásának alapjául szolgáló tényállást túlnyomórészt helyesen állapította meg, és abból nagyobb részben helyes jogi következtetéseket vont le. Ítélete érdemében helyes, melyet a másodfokú bíróság az időközben hatályba lépett jogszabályokra figyelemmel változtatott meg csupán a Pp.253.§-ának (2) bekezdése szerint.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészíti az alábbiakkal:

A közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés 4.3. pontja a kölcsön tőkeösszegének visszafizetését a következőképpen rendelte el: „az adós a havi törlesztő összeg megfizetésén túl az életbiztosítás feltételeihez igazodóan az alábbiakban meghatározott esedékességi időpontokban és mértékben tőketörlesztés megfizetésére is köteles: 2018. június 11. napján a kölcsön 15 %-ának megfelelő mértékű, 2023. június 11. napján a kölcsön 43 %-ának megfelelő mértékű, míg 2017. június 11. napján a kölcsön 42 %-ának 6 svájci frankkal csökkentett mértékű” összegében.

Egyebekben a másodfokú bíróság leszögezi, hogy a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződésére vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban: DH1 törvény) 3.§-a és 4.§-ának (1) bekezdésének hatálya alá tartozó szerződési feltételek az árfolyamrésre vonatkozóan semmissek. Az egyoldalú szerződésmódosítási lehetőséget tartalmazó kikötésekkel összefüggésben a tisztességtelenségnek a jogszabály által felállított vélelmét az I. rendű alperesnek a Magyar Állam elleni perében nem sikerült eredményesen megdöntenie.

A 34/2014. (XI.14.) AB határozat értelmében ezen perekben hozott ítéletek erga omnes hatályúak, azaz mindenkire nézve kötelezőek. Az erga omnes hatályú ítélettel időközben az eshetőleg kereset tárgyává tett kérdések elbírálást nyertek, így a már ítélt dolog vonatkozásában újabb jogerős ítélet nem hozható. Ezt rögzíti a BDT2016.3452. számon közzétett eseti döntés is: ha a bíróság az adott szerződéses kikötés tisztességtelensége törvényi vélelmének megdöntése iránt indított perben a keresetet jogerősen elutasította, ez speciális közérdekű perben született, erga omnes hatályú ítéletnek minősül. Ugyanezen szerződéses kikötés érvénytelensége tárgyában bírói döntés az ítélt dologra tekintettel már nem hozható, ezért az érvénytelenség megállapítása iránti keresetet úgy kellett tekinteni a 2014. évi XL. törvény (továbbiakban: DH2 törvény) 39.§-a alapján, hogy azt a felperes nem tartja fenn.

Ezért a másodfokú bíróságnak a szerződés érvényességét az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazhatósága tekintetében kellett vizsgálnia.

Az ítéletábra a törvényszék ítéletének indokolásával nagyobb részben egyetértett, azt csupán két vonatkozásban egészíti ki:

A Hpt.47.§-ának (2) bekezdése a felperes fellebbezésében írtak szerint az ügyleti képviselőre is speciális szabályt tartalmaz olyképpen, hogy az együttesen eljáró szervezeti képviselők csak együttes ügyleti képviselőre adhatnak szabályszerűen meghatalmazást. Ebből következően szabályszerű meghatalmazás hiányában kötött ügylet a megkötésének időpontjában érvényesen nem jött létre. E hiányosságnak azonban jelentősége azért nem volt, mert az ügyletet kötő alkalmazottat álképviselőnek kellett tekinteni. Az álképviselő által kötött megállapodást pedig az I. rendű alperes jóváhagyta azzal, hogy a kölcsönt a szerződés szerint folyósította.

Helyesen hívta fel az elsőfokú bíróság a 6/2013. számú PJE határozat indokolásának III.1. pontját. Kérdésként merült fel azonban a perben az is, hogy a kirovó pénznemben meghatározott tartozás a lerovó pénznemben meghatározott folyósítási limit mellett is egyértelműen meghatározottnak tekinthető-e. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság indokolását ezért annyiban egészíti ki, hogy a perbeli szerződéses konstrukcióban a tartozás összegének szerződés megkötésekor fennálló meghatározottságát nem érinti, hogy a folyósításig bekövetkező árfolyamváltozás bizonyos esetben a tartozás csökkenését eredményezheti. A folyósítási limit folytán a tartozás összegének meghatározásában mindkét pénznem feltüntetésre került, azonban a lerovó pénznem nem válik kirovóvá azáltal, hogy a tartozás összegét befolyásolhatja. A tőketartozás a szerződés szerint 42.859 svájci frank volt, és annyi is maradt, amennyiben annak folyósításkori devizavételi árfolyam figyelembevételével számított ellenértéke 5.795.000 forint vagy annál kevesebb. A megállapodás számol a forintnak a szerződéskötés és a folyósítás közötti időszakban történő olyan mértékű erősödése lehetőségével is, amely mellett az egyedileg kirótt kölcsönösszeg az átváltást követően a tervezett forintösszeget (folyósítási limitet) meghaladná. Ezért erre az esetre a tartozás annyival csökkenhet, amennyi CHF szükségtelen a folyósítási limit szerinti forintösszeg eléréséig. Mivel a tartozás esetleges módosulása a szerződéskötést követő árfolyamváltozás függvénye, ennél pontosabb meghatározása nem lehetséges. A folyósításig így függő helyzet keletkezik ugyan, ez azonban a folyósítással lezárult, hiszen a tartozás az alkalmazott árfolyam ismeretében rögzül.

A törlesztőrészletek összegét szintén kellőképpen meghatározottnak találta az ítéletábra. Ugyanis a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2014. évi LXXVIII. törvény 8.§-a rögzíti, hogy az Fhtv. kiegészül a 20/A-20/C.§-okkal és „a hitelszerződés felmondására vonatkozó egyéb rendelkezések” alcímmel. Ekként az Fhtv.20/A.§-ának (1) bekezdése jelenleg is lehetővé teszi a kamatperiódusok alkalmazását, amely időn belül a kamat, illetve a kamatfelár mértéke nem változhat, azon túl azonban az újabb kamatperiódusban akár a fogyasztóra hátrányosan is megváltozhat. Ebben az esetben a fogyasztó a hitelszerződés költség- és díjmentes felmondására jogosult.

Ebből az következik, hogy a jelenlegi jogszabályi környezetben is lehetséges kamatperiódusonként a kamat mértékének, illetve összegének megváltozása, amely a törlesztőrészletek összegének változását is eredményezi egyúttal. Vagyis a törlesztőrészlet pontos meghatározása csak a kezdő kamatperiódusra vonatkozhat. A perbeli szerződésben támadott feltételek közül pedig a kamat mértéke az első kamatperiódusra vonatkozóan egyértelmű.

Így a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés 4.3. pontjának az a meghatározása, hogy „az adós a havi törlesztő összeg megfizetésén túl az életbiztosítás feltételeihez igazodóan az alábbiakban meghatározott esedékességi időpontokban és mértékben tőketörlesztés megfizetésére is köteles: 2018. június 11. napján a kölcsön 15 %-ának megfelelő mértékű, 2023. június 11. napján a kölcsön 43 %-ának megfelelő mértékű, míg 2017. június 11. napján a kölcsön 42 %-ának 6 svájci frankkal csökkentett mértékű”, nem eredményezi a szerződés semmisségét. A fent idézett jogszabályi rendelkezésre tekintettel e meghatározás megfelel a Hpt.213.§ (1) bekezdés e) pontjában írt kötelezettségnek.

Egyebekben az ítéletábra a törvényt indokaival egyetértett, azokat megismételni nem kívánja.

Ugyanakkor a felperesnek a kockázatfeltárás nem megfelelő voltára történő hivatkozása olyan új tény, amelyre az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott, így az a másodfokú eljárásban a Pp.235.§-ának (1) bekezdése alapján nem vizsgálható. Emellett a Pp.247.§-ának (2) bekezdése értelmében a fellebbezési kérelmet az elsőfokú ítéletnek fellebbezéssel nem érintett részére nem lehet

kiterjeszteni. A felperes új jogi képviselőjének új fellebbezési hivatkozásai ezért sem voltak érdemben vizsgálhatók.

Ennek ellenére rögzíti az ítélet, hogy az árfolyamváltozás kockázatáról való tájékoztatás a közokirat szerint megtörtént. Az árfolyamváltozás kockázatát az adósra hárító szerződéses kikötés nem tisztességtelen önmagában azért, mert a kockázatfeltáró nyilatkozatot maga a szerződés tartalmazza (Fővárosi Ítélet 6.Pf.21.109/2015/7.). Utal továbbá az ítélet arra a körülményre, hogy a Dhl törvény 3.§-ának (1) bekezdése a pontos tartalmuktól függetlenül semmisnek nyilvánította mindazon kikötéseket, melyek a folyósításra a vételi, a tartozás törlesztésére pedig az eladási, vagy egyébként a folyósításkor meghatározott árfolyamtól eltérő típusú árfolyam alkalmazását rendelik. Ez a semmisségi ok akkor is megállapítható, ha a korábban hatályban volt jogszabályi rendelkezéseknek a feltétel maradéktalanul megfelelt. Ezért az I. rendű alperes fenntartott fellebbezése is alaptalan.

A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, mellőzte az elsőfokú ítélet rendelkező részébe foglalt megállapításokat. Mivel a kölcsönszerződés és az azt biztosító zálogszerződés érvényessége nem dőlt meg, az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására vonatkozó kereset alaptalan, ezért azt a másodfokú bíróság elutasította.

A jogerős ítéletben az I. rendű alperes terhére sem marasztalás, sem megállapítás nem történt, ezért az I. rendű alperes elsőfokú illeték megfizetésére történő kötelezését is mellőzni kellett.

A Pp.78.§-ának (1) bekezdése alapján a felperes alaptalan fellebbezése folytán köteles megfizetni a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§-ának (2) bekezdése és (5) bekezdése szerinti, a (6) bekezdés alapján jelentős mértékben mérsékelt, 100.000 forint + Áfa összegben megállapított ügyvédi munkadíjat.

A II. rendű alperesnek a másodfokú eljárásban költsége nem merült fel, ezért arról rendelkezni nem kellett.

A felperes teljes személyes költségmentességben részesült, ezért a feljegyzett fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli az Itv.74.§-ának (3) bekezdése folytán alkalmazandó Kmr.13.§-ának (1) bekezdése és 14.§-a szerint.

P é c s, 2016. április 14.

dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, dr. Vogycska Petra s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró